Ulla Suomi, Johtaja
Motiva Oy

20.10.2025

Eduskunnan talousvaliokunta

Pyyntö: asiantuntijakuuleminen ja kirjallinen asiantuntijalausunto
Aika: tiistai 21.10.2025 klo 12.00
Asia: HE 85/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi energiatehokkuuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Motiva Oy:n asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi energiatehokkuuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 85/2025 vp)

Motiva Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi energiatehokkuuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 85/2025 vp).

YLEISESTI

Uudelleenlaadittu energiatehokkuusdirektiivi (EU)2023/1791 sisältää satoja yksittäisiä velvoitteita ja vaatimuksia, joista osa on uusia ja osa aiemmista energiansäästö- ja energiatehokkuusdirektiiveistä joko sellaisenaan tai muutettuna siirrettyjä.

Motiva näkee, että on olennaista että hallituksen esityksessä on tavoitteena toimeenpanna niin kohteena olevan direktiivin aiempia kuin uusia velvoitteita hyödyntämällä mahdollisimman laajasti jo nykyisin käytössä olevia toimia yhdistettynä lainsäädäntötoimiin vain niiltä osin, kun lailla säätäminen on ollut välttämätöntä. Käytössä olevia keskeisimpiä toimia energiatehokkuusdirektiivin velvoitteiden toimeenpanemiseksi energiatehokkuuslain rinnalla ovat vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset (elinkeinoelämä, kiinteistöala, julkinen ala) ja energianeuvonta kunnille ja pk-sektorille sekä näitä tukevat energiakatselmustoiminta ja energiatuki.

Hallituksen esityksen valmistelun tukena oli laaja-alainen työ- ja elinkeinoministeriön asettama direktiivin toimeenpanoryhmä. Työryhmän työtä (loppuraportti) hyödyntämällä on hallituksen esityksessä mielestämme onnistuttu hyvin, kun tavoitteena on kaikkien osapuolien kannalta mahdollisimman kustannustehokas ja käytännössä toimiva täytäntöönpano. Useiden merkittäviä vaatimuksia sisältävien artiklojen velvoitteita ei ole näin ollut tarpeen sisällyttää energiatehokkuuslakiin vaan ne toimeenpannaan kokonaan tai osittain aiemmin kuvatuilla käytössä olevilla muilla toimilla.

Käytössä olevista muista toimista vapaaehtoisella energiatehokkuussopimustoiminnalla on Suomessa niin valtionhallinnon kuin eri toimijoiden kannalta ollut alusta lähtien keskeinen rooli EU:n energiatehokkuusdirektiivin Suomelle asettaman sitovan kumulatiivisen energiansäästövelvoitteen sekä direktiivin useiden mudein velvoitteiden toimeenpanossa kustannustehokkaasti ja joustavasti. Käynnissä oleva kolmas energiatehokkuussopimuskausi 2017-2025 saa katkeamatta jatkoa (julkistustilaisuus 9.10.2025) uudella sopimuskaudella 2026-2035. Hallituksen esitys energiatehokkuuslaiksi pohjautuu monin osin toimijoiden

kiinnostukseen liittyä vapaaehtoiseen sopimustoimintaan myös 2026 alkavalla energiatehokkuussopimuskaudella ja kattavan sopimustoiminnan tulokselliseen jatkumiseen.

Energiatehokkuussopimusten Motivan ylläpitämään seurantajärjestelmään kerättävä vuosittainen raportointitieto sopimukseen liittyneiltä yrityksiltä ja kunnilta on lisäksi toiminut kustannustehokkaana tapana mm. useiden EU:n hallintomalliasetuksen mukaisten kansallisesti raportoitavien tietojen seurannassa ja raportoinnissa. Jatkossa tavoitteena on, että seurantajärjestelmään voidaan linkittää kustannustehokkaalla tavalla myös energiatehokkuusdirektiivin julkisen sektorin uusia seurantavelvoitteita.

RESURSSIT

Energiatehokkuusdirektiivin ja energiatehokkuuslain käytännön toimeenpanosta ja valvonnasta vastuu on pitkälti Energiavirastolla. Energiaviraston toimeksiannosta energiatehokkuusdirektiivin ja energiatehokkuuslain toimeenpanoon olennaisesti liittyvien energiatehokkuussopimustoiminnan, energiakatselmustoiminnan ja näiden seurannan sekä näihin linkittyvän viestinnän käytännön toimeenpano tapahtuu käytännössä Energiaviraston Motivalta vuosittain tilaaman energiatyöohjelman puitteissa. Energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanoon linkittyy kokonaisuudessaan vahvasti ja laajasti myös energianeuvonta erityisesti kuluttajille ja pk-sektorille. Myös sen toimeenpano tapahtuu pääosin Energiaviraston Motivalta sekä alueellisilta energianeuvojilta vuosittain tilaaman työn puitteissa.

Välttämätön edellytys edellä mainittujen olemassa olevien energiatehokkuusdirektiivin velvoitteita kustannustehokkaasti ja joustavasti toteuttavien nykyisten muiden toimien jatkolle on turvata niiden pitkäjänteinen ja riittävä toimeenpanon resurssointi. Hallituksen esitys energiatehokkuuslaiksi perustuu merkittäviltä osin edellä mainittujen nykyisten toimien jatkumiseen.

KANNUSTIMET

Tärkeää energiatehokkuussopimustoiminnan kattavuuden ja tuloksellisuuden varmistamiseksi varmistaa on myös riittävä ja pitkäjänteinen energiatuki energiatehokkuussopimuksiin liittyneille koskien energiakatselmuksia ja muita energiaselvityshankkeita sekä energiansäästöä ja energiatehokkuutta edistäviin investointeihin.

Motiva toivoo, että energiatukilinjauksissa ja tuen kohdistamisessa jatkossa otettaisiin huomioon energiatehokkuussopimustoiminnan houkuttelevuus siten, että ne toimisivat kannustimena sopimukseen liittymiseksi kaikille, myös pienemmille, energiankäyttäjille. Tämä on tärkeää, jotta vapaaehtoisen sopimustoiminnan kattavuus 2025 päättyvän sopimuskauden jälkeen saadaan korkealle tasolle myös 2026 alkavalla sopimuskaudella, jotta sen uskottavuus ja tuloksellisuus EU direktiivin toimeenpanossa säilyy ja se näin palvelee energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanoa kustannustehokkaasti mahdollisimman pienellä lainsäädäntötarpeella.

Helsingissä 20.10.2025
Motiva Oy

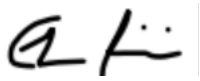

Elina Moisio
Toimitusjohtaja